

Sofia Dobra

*În Țara
Textelor Frumoase*

**Atelier de
limba și literatura română**

Clasa a III-a

Cuprins

Cuvânt-înainte	5	Unitatea 3. Cum se face și se desface povestea	43
SEMESTRUL I		Lecția 1. <i>Ninge</i> de Ion Agârbiceanu	44
Unitatea 1. Lumea textului	7	Textul narativ. Cuvântul – parte de vorbire	
Lecția 1. <i>Povestea</i> de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei	8	Lecția 2. <i>De vorbă cu Iarna</i> de Ion Minulescu	48
Textul literar. Cuvântul		Textul narativ în versuri. Substantivul. Felul substantivelor	
Lecția 2. <i>Cărticica de pudră</i> de Simona Popescu	10	Lecția 3. <i>Moș Crăciun cu barba albă...</i> de Otilia Cazimir	51
Autorul. Cuvintele cu sens asemănător. Punctele de suspensie		Delimitarea textului în fragmente logice. Numărul substantivului	
Lecția 3. <i>Povestea fără sfârșit</i> de Michael Ende	14	Lecția 4. <i>Ajunul Crăciunului</i> de Gabriel Liiceanu	54
Titlul. Tipuri de litere. Cuvintele cu sens opus		Schema unei povestiri. Genul substantivelor	
Lecția 4. <i>Școala ca o carte</i> de Marin Sorescu	18	Lecția 5. <i>Serbarea de Crăciun</i>	58
Alineatul. Cuvintele cu aceeași formă și înțeles diferit		Textul informativ: fluturașul. Prezentarea unei activități	
Recapitulare	20	Recapitulare	60
Evaluare	22	Evaluare	62
Unitatea 2. Textul și jocul	23	Unitatea 4. Esență și detaliu în textul narativ	63
Lecția 1. <i>Jocuri</i> de Ana Blandiana	24	Lecția 1. <i>Amintiri din copilărie</i> de Ion Creangă	64
Textul liric. Sunetul și litera. Vocalele și consoanele		Verbul. Formularea ideii principale	
Lecția 2. <i>Alexander și șoricelul de jucărie</i> de Leo Lionni	26	Lecția 2. <i>Fram, ursul polar</i> de Cezar Petrescu	68
Dialogul. Silaba. Despărțirea în silabe. Grupurile de sunete		Planul simplu de idei. Numărul verbului	
Lecția 3. <i>Articolul de presă</i>	30	Lecția 3. <i>Zânele nu bat la ușă</i> de Silvia Kerim	72
Textul nonliterar. Articolul de presă		Detaliile. Cratima. Scrierea și pronunțarea unor verbe	
Lecția 4. <i>Afișul</i>	33	Recapitulare	76
Textul informativ. Afișul. Vocalele alăturate <i>ee, ii</i>		Evaluare	78
Lecția 5. <i>Viața ca o poveste</i> de Sânziana Popescu	35	SEMESTRUL al II-lea	
Dialogul în teatru. Spectacolul după scenariul unei dramatizări. Cuvintele care încep cu <i>e</i>		Unitatea 5. Descrierea și crearea unei atmosfere	79
Recapitulare	40	Lecția 1. <i>Spaima de umbrelă</i> de George Ardeleanu	80
Evaluare	42	Descrierea unui obiect. Adjectivul	

Lecția 2. Noi și casa noastră	
de Ioana Pârvulescu	84
Descrierea unei persoane.	
Acordul adjectivului	
Lecția 3. Tomi de Adrian Oprescu	88
Descrierea unei ființe.	
Poziția adjectivului față de substantiv	
Lecția 4. Primăvară de George Topîrceanu	91
Descrierea în versuri a unor ființe din	
mediul apropiat. Scrierea unor adjective	
Recapitulare	94
Evaluare	96
Unitatea 6. Cine acționează	
într-o povestire	97
Lecția 1. Vrăjitorul din Oz de L. Frank Baum	98
Personajul. Pronumele personal	
Lecția 2. Când stăpânul nu-i acasă	
de Emil Gârleanu	102
Personajul principal și secundar.	
Pronumele personal de politețe	
Lecția 3. Sărbătoarea de Sultana Craia	106
Personajele pozitive și negative. Invitația	
Lecția 4. Cărțile cu Apolodor de Gellu Naum	109
Poezia	
Lecția 5. Ora de compus poezii de Paul Maar	111
Adaptarea la particularitățile ascultătorului.	
Formule de prezentare, de solicitare,	
de permisiune	
Recapitulare	114
Evaluare	116
Unitatea 7. Persoane, personaje,	
istorie	117
Lecția 1. Legenda lui Traian și-a Dochiei	
Legendă populară	118
Prezentarea unui proiect pe o temă dată	
Lecția 2. Scrisoarea III de Mihai Eminescu	121
Semnele de punctuație	
Lecția 3. Cuza-Vodă de I. L. Caragiale	124
Relatarea unor întâmplări	
Recapitulare	128
Evaluare	130
Unitatea 8. Lumea mea	
în lumea mare	131
Lecția 1. Prin Cosmos cu George	
de Lucy și Stephen Hawking	132
Comunicarea prin intonație, prin mimică,	
prin gesturi	
Lecția 2. Despre o planetă cenușie și	
despre puterea muzicii	
de Liana Maria Petruțiu	136
Exprimarea acordului și a dezacordului	
Lecția 3. Pendula de Laura Grünberg	139
Cartea poștală	
Recapitulare	142
Evaluare	144
Recapitulare finală	145
Bareme de evaluare și notare.	
Autoevaluarea progresului	153

Cuvânt-înainte

Principiile care stau la baza elaborării acestei lucrări

Plăcerea de a citi

Textele de lectură din prezentul volum au fost grupate în opt unități de învățare tematice, urmărindu-se dezvoltarea unor tehnici de construcție a textelor, raportate la funcțiile de comunicare. Majoritatea sunt opere literare semnate de scriitori români și străini contemporani, motivante pentru elevi. Există însă și opere clasice prin care s-a vizat accesul elevilor la marile valori culturale. Au fost alese cu precădere texte narative, în proză sau în versuri, dar și texte lirice și dramatice. Un loc aparte îl au textele nonliterare al căror rol este de a-l apropia pe elev de comunicarea curentă.

În bună măsură, textele au fost prelucrate, pentru ca receptarea lor să fie mai ușoară pentru elevii de vârstă mică. Au fost făcute numeroase recomandări de lectură individuală pentru cei care doresc să se apropie mai mult de literatură. Învățătorul poate folosi aceste sugestii la activitățile cercurilor de lectură.

Mărimea textelor este diferită, respectându-se prevederea programei de a studia texte de minimum 450 de cuvinte, efectuate pentru exersarea lecturii. S-a avut în vedere mai întâi receptarea auditivă și emoțională a textului printr-o lectură model. Apoi, s-a urmărit exersarea lecturii, atât a celei silențioase, cât și a celei cu voce tare importante pentru procesul de înțelegere a textului. Activitățile de lectură în grup, dramatizările, grilele de autoevaluare, sprijinul atent și discret al învățătorului îl vor ajuta pe elev să-și înfrângă temerile, să capete încredere în sine și să-și îmbunătățească lectura expresivă.

Viziunea integratoare

Lucrarea a urmărit subsumarea domeniilor disciplinei celor patru capacități fundamentale manifestate în situația de comunicare: receptarea de text oral și scris și producerea de text oral și scris. Modelul comunicativ-funcțional a permis punerea în relație într-o singură lecție a literaturii, limbii și comunicării orale și scrise, existând posibilitatea însă ca orele de clasă să fie distincte și să aibă accente diferite.

S-a avut în vedere interdisciplinaritatea prin transferul de metode de la alte discipline (desen, muzică, istorie etc.), pluridisciplinaritatea prin abordarea unor teme din perspectiva mai multor discipline (astronomie, geografie, fizică, matematică etc.), transdisciplinaritatea prin care dincolo de aparențe există legături mai profunde între lucruri (de exemplu, tema oglinzii care dezvoltă relația dintre aparență și esență).

Fiecare lecție începe printr-un moment de dezgheț și prelectură care pregătește elevul pentru lectura textului.

Printr-o serie de întrebări și activități de învățare se vor realiza înțelegerea și interpretarea textului. Urmează clarificarea unei serii de procedee de construcție a textului sau de noțiuni lingvistice care îl vor ajuta pe elev să treacă la ultima etapă, situată după lectura textului, cea a redactării și a lecturii independente, de plăcere, complementară celei de la clasă.

Plăcerea învățării

Lucrarea propune numeroase jocuri și activități de învățare în grupă și în perechi, punând accentul pe metode activ-participative pentru a antrena toți elevii în procesul de predare-învățare. Utilizează, de asemenea, numeroși organizatori grafici care îi ajută pe copii să-și sintetizeze cunoștințele într-un mod plăcut și original.

Fiecare lecție începe printr-un exercițiu ludic de dezgheț, în care sunt antrenați toți elevii, valorificându-se experiența lor personală. Se deschide posibilitatea de anunțare a noii lecții și se pregătește momentul de prelectură, urmat de lectura textului.

Reactualizarea, în scurte secvențe de recapitulare, a cunoștințelor din anii anteriori facilitează accesul la noile noțiuni, sprijinite astfel pe competențele anterioare ale elevilor.

Interactivitatea domină întreaga lecție, activitatea individuală fiind mai consistentă în ultima parte în care elevul trebuie să aplice independent competențele dobândite.

Evaluarea progresului

Pe parcursul procesului de învățare, elevilor li se oferă numeroase grile de autoevaluare, privitoare la lectură, exprimare orală, redactare pentru a conștientiza nivelul la care se află.

La sfârșitul fiecărei unități de învățare, se află două pagini de recapitulare prin care se consolidează competențele dobândite. Unitatea este încheiată cu un model de test pentru evaluarea scrisă sau cu sugestii pentru evaluarea alternativă. Grilele cu baremele de evaluare și de notare pentru profesor se află la sfârșitul fiecărui volum. Tot acolo, se găsește un sistem de autoevaluare a progresului la probele scrise pe parcursul întregului an școlar, destinat elevului.

Structura unei lecții

O lecție din volum se parcurge în aproximativ patru ore de curs, învățătorul alocând, în funcție de nivelul clasei, mai multe sau mai puține ore. Prima oră ar trebui să prevadă momentul de prelectură și lectură, a doua, înțelegerea și interpretarea textului, a treia, studierea noțiunilor noi și consolidarea cunoștințelor, și a patra, redactarea de text, cuprinsă la rubrica *Atelier de scriere*. Învățătorul are libertatea de a-și planifica parcurgerea lecției cum dorește, etapele acesteia fiind în pagina următoare.

Lecția 1

Dezghet. Bărbați povești:
Fiecare copil primește un poezie pe care va scrie titlul poveștii care va plăcut cel mai mult. Pe rând, elevii încep poezia și pe un pian, spunând titlul ales. Învățătorul face o scenă și profesorul anunțând că textul se va fi studiat este despre povești.

Observați
1. Cu care asemănarea poveștii cu cântecul, cu un vis, cu o jocală, cu o poveste, sau un animal, cu o casă? Justifică și alegerea.
2. Învățătorul le cere elevilor să potrivească imaginea pe care le arată cu versul cuvintelor de la rubrica Vocabular.

Vocabular:
figli – plăc de lut ars, fiteasă în înveliș case, jindrit – scândură de lemn care servește la acoperirea casei; gârle – gârle a unei case; conștient, tăcere amăn – în material realități, detașat, orizontal și având lungime mare; pozna – înveliș care acoperă partea de jos a unei încăperi; zădă – carboană; agitate – animată.

Textul literar. Cuvântul

Povestea

Povestea e o casă și ea cu acoperiș de țigle ori de șindrilă, băteie de moș Pășăre. E o casă cu grinzii și cu copii cuminți, o casă cu podușea căm somnorosă pe care dorm iepurii și ciute și alte ligioane nemaivăzute. Fetele și băieții zăgăvesc toți pereții cu perle de tătălău și mai mare și mai mică, dar parcă floarea ar fi petală, dar nu de sunete, ci de culori. Desenezi pasărea? Zbori! Desenezi muntele? Ești cel mai tare! Numai poveștea, vezi, nu te lasă să desenezi...

Întrebări

1. Accușă textul și apoi, citează-l în gând. Învață învățătorul, dacă nu curioși opusul tuturor cuvintelor.
2. **Joc, Sărut:** Fiecare elev citește un vers din poezie.
3. **Joc, Sentimente și culori.** Fiecare elev primește o fișă în care povestea este o casă și o colorează așa cum îl însoțără poezia. Prezintă fișa colegilor și spune de ce a folosit culorile respective. Produsele sunt expuse.

Activități

1. Găsește cuvintele care indică, în text, părți ale unei case.
2. Arată ce personaje apar în poezie.
3. Lucrează în perechi. Realizati un tabel în care să treceti animalele bălănde și cele florose din text.
4. În ce anotimp crește bălănda? Ce culori are?
5. Ce îți imaginează copilul din text când fac un desen?

Interpretări

1. **Joc, Casa.** Citeste asemănările dintre o casă și o poveste, amind elementele din dreapta. Justifică, oral, alegerea fișă.
2. De ce crezi că povestea nu se lasă desenați?

Textul literar

1. Care și potrivești poate fi somnorosă? Justifică-ți răspunsul.
2. Arată cum este zăgăvărită casa din poezia Anei Fei de a zăgăvărite real sau imaginat? De ce?

Cuvântul

1. Explică legătura dintre sunete, cuvinte și povești în versurile date.
2. Găsește alte cuvinte prin înlocuirea primului sunet din cuvântul casă și arată ce sensuri au.

Interpretări

1. **Joc, Lucrează în grup.** Găsește cuvinte noi prin înlocuirea consoanței în din cuvântul pond cu alte sunete. Câștigă cel care formează cele mai multe cuvinte în trei minute.
2. În trecut, unul dintre instrumentele de scris era pânză. Indică alt semn de azi al cuvântului pond.
3. Găsește care sunt cuvintele scoase din joben de stamator.
4. Dă o definiție neașteptată, după modelul de mai jos, următoarelor cuvinte: cană, bălănda, bălănda, Cuvinte – gânduri care în sunete.
5. **Atelier de scriere. Povești inversate.** Lucrează în grup. În funcție de preferințele de la începutul lecției, inventați o poveste în care Alba-ca-Zăpada să se întâlnească în pădure cu șapte uriași care sunt foarte răi sau în care Scufița Roșie să fie răă și lupul bun. Co-piază și ilustrați textul și puneți-l într-o mapă care să devină portofoliul cu secolle create în această unitate. Puneți organizați și o expoziție cu produsele voastre.
6. **Jurnal de lectură – activitate de performanță.** Citește primul capitul din Alice în Tara Minunilor de Lewis Carroll în care povestea este reprezentată rău un vis sau din Zboru, un dinozaur nevăzător de Valentin Nicolau în care povestea este o călătorie. Notează într-un caiet, ce se devine jurnalul tău de lectură, impresii...

Etapa 5
Interpretarea textului prin exerciții variate

Etapa 6
Exerciții de actualizare sau descoperire a unor noțiuni teoretice

Etapa 7
Aplicarea și consolidarea competențelor dobândite

Etapa 8
Performanță

Etapa 1
Dezghet care duce la anunțarea lecției

Etapa 2
Creează un context adecvat de învățare și rezolvă probleme de vocabular

Etapa 3
Receptarea textului printr-o lectură expresivă și prin lectura elevilor

Etapa 4
Înțelegerea textului prin răspunsuri la întrebări și jocuri

Unitatea

1

Lumea textului

Competențe specifice

În această unitate de învățare, este vizată formarea următoarelor competențe specifice din programă:

- 1.1. extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil;
- 1.2. deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare;
- 1.4. manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare;
- 1.5. manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat;
- 2.2. povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului;
- 2.4. participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme;
- 2.5. adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog;
- 3.1. extragerea de informații de detaliu din texte informative sau literare;
- 3.2. formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit;
- 3.3. formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia;
- 3.4. evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia;
- 3.6. aprecierea valorii cărților;
- 4.1. aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text;
- 4.4. povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/trăite.

Lecția 1

Dezghet. Bursa poveștilor.

Fiecare copil primește un post-it pe care va scrie titlul poveștii care i-a plăcut cel mai mult. Pe rând, elevii lipesc post-itul pe un panou, spunând titlul ales. Învățătorul face o ierarhie a preferințelor, anunțând că textul ce va fi studiat este despre poveste.

Observă!

Înainte de lectură

1. Cu ce ai asemăna poveștile: cu o călătorie, cu un vis, cu o jucărie, cu o floare, cu un animal, cu o casă? Justifică-ți alegerea.
2. Învățătorul le cere elevilor să potrivească imaginile pe care le arată cu sensul cuvintelor de la rubrica *Vocabular*.

Vocabular

țiglă – placă de lut ars, folosită la învelit case.

șindrilă – scândurică de brad care servește la acoperitul caselor.

grindă – parte a unei construcții, făcută dintr-un material rezistent, așezată orizontal și având lungime mare.

podea – învelișul care acoperă partea de jos a unei încăperi.

ciută – cerboaică.

lighioane – animale.

Textul literar. Cuvântul

Povestea

de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei

Povestea e o casă și ea
cu acoperiș de țigle
ori de șindrile,
bătute de moș Păsăriloră.
E o casă cu grinzi
și cu copii cumiști,
o casă
cu podeaua cam somnoroasă
pe care dorm iepuri și ciute
și alte lighioane nemaivăzute.
Fetițele și băieții
zugrăvesc toți pereții
cu petale de tufănică
și mai mare, și mai mică,
de parcă floarea ar fi peltică,
dar nu de sunete, ci de culori.
Desenezi pasărea? Zbori!
Desenezi râul? Curgi către mare!
Desenezi muntele? Ești cel mai tare!
Numai povestea, vezi,
nu te lasă s-o desenezi...

Lucrează!

Lectura și primele impresii

1. Ascultă lectura model și, apoi, citește în gând. Întreabă învățătorul, dacă nu cunoști sensul tuturor cuvintelor.
2. **Joc. Lanțul.** Fiecare elev citește un vers din poezie.
3. **Joc. Sentimente și culori.** Fiecare elev primește o fișă în care povestea este o casă și o colorează așa cum îl inspiră poezia. Prezintă fișa colegilor și spune de ce a folosit culorile respective. Lucrările sunt expuse.

Răspunde!

Înțelegerea textului

1. Găsește, în text, cuvintele care indică părți ale unei case.
2. Numește personajele care apar în poezie.
3. Lucrează în pereche. Realizați un tabel în care să notați numele animalelor blânde și ale celor feroase din text.
4. În ce anotimp crește tufănică? Ce culori are?
5. Ce își imaginează copiii din text când fac un desen?

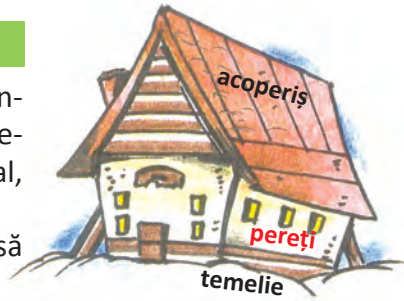

Lucrează!

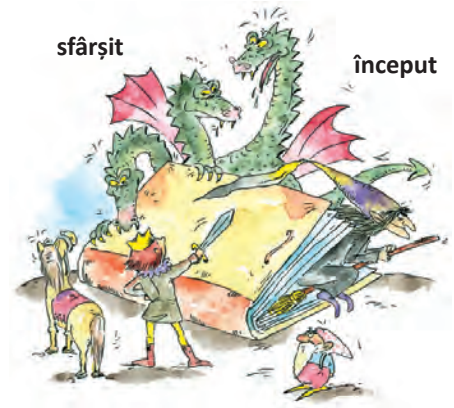
Interpretarea textului

- Joc. Casa.** Găsește asemănările dintre o casă și o poveste, unind elementele din dreapta. Justifică, oral, alegerea făcută.
- De ce crezi că povestea nu se lasă desenată?

sfârșit

început

desfășurarea acțiunii

Lucrează!

Prin text

Textul literar

- Crezi că podeaua poate fi *somnoroasă*? Justifică-ți răspunsul.
- Arată cum este zugrăvită casa din poezie. Acest fel de a zugrăvi este real sau imaginar? De ce?

Cuvântul

- Explică legătura dintre sunete, cuvinte și poveste în versurile date.
- Găsește alte cuvinte prin înlocuirea primului sunet din cuvântul *casă* și arată ce sensuri au.

Lucrează!

După lectură

- Joc. Lucrează în grupă.** Găsiți cuvinte noi prin înlocuirea consoanei *n* din cuvântul *pană* cu alte sunete. Câștigă cei care formează cele mai multe cuvinte în trei minute.

- În trecut, unul dintre instrumentele de scris era pana. Indică alt sens de azi al cuvântului *pană*.
- Ghicește care sunt cuvintele scoase din joben de scamator.
- Dă o definiție neașteptată, după modelul de mai jos, următoarelor cuvinte: *carte, librărie, bibliotecă*.
Cuvinte – gânduri puse în sunete.
- Atelier de scriere. Povești inversate.** Lucrează în grupă. În funcție de preferințele de la începutul lecției, inventați o poveste în care Albă-ca-Zăpada să se întâlnească în pădure cu șapte uriași foarte răi sau în care Scufița Roșie să fie rea și lupul bun. Copiați și ilustrați textul și puneți-l într-o mapă care să devină portofoliul cu textele create în această unitate. Puteți organiza și o expoziție cu lucrările voastre.
- Jurnal de lectură** – activitate de performanță. Citește primul capitol din *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll, în care povestea este reprezentată ca un vis, sau din *Bronto, un dinozaur neastâmpărat* de Valentin Nicolau, în care povestea este o călătorie. Notează într-un caiet, ce va deveni jurnalul tău de lectură, impresiile.

Am foi multe, dar nu-s verzi,
Când le miști, o lume vezi.

Am pe mine pene-o mie,
Dar cu ele nu știu scrie.

Lecția 2

Dezghet. Cărțile copilăriei.

Fiecare elev primește o fișă cu o pagină de carte. Învățătorul le cere elevilor să se ridice din bănci și să lipească pagina la locul corespunzător pe un panou pe care scrie: cărți de colorat, basme, manuale, cărți științifice. Învățătorul anunță că textul care va fi studiat este despre o cărticică de pudră.

Observă!

Înainte de lectură

1. La ce te duce cu gândul titlul textului?
2. Cu ce ai asemăna lectura unei cărți?
3. Învățătorul le cere elevilor să potrivească imaginile pe care le arată cu sensul cuvintelor de la rubrica *Vocabular*.

Vocabular

reptilă – animal târător, cu piele groasă, solzoasă, fără picioare sau cu picioare scurte, dispuse lateral, precum șerpii și gușterii.

împăiat – (despre un animal) piele jupuită și umplută cu paie pentru a-i da înfățișare naturală.

hologramă – fotografie în relief.

cleștar – sticlă de calitate superioară, cristal.

Autorul. Cuvintele cu sens asemănător. Punctele de suspensie

Cărticica de pudră

de Simona Popescu

La început n-a fost cuvântul. La început a fost... o cărticică de pudră. Chiar așa. Nici nu știam pe atunci ce rost au obiectele alea ca niște cărămizi de carton din bibliotecă. Nu-i înțelegeam pe mama și pe tata, care se transformau în reptile nemișcate, împăiate, mișcându-și doar ochii dintr-o parte în

alta deasupra obiectului hârtios fără să le mai pese de mine. Am găsit însă în poșeta mamei ceva asemănător, o cărticică de jucărie, cu coperte albe, lucioase, cu imprimeu aurit și pagini roz, parfumate. Rupeam câte o filă și mi-o treceam peste față. Și fața se rumenea și se făcea precum catifeaua. Duceam cărticica la nas și era dulce și suavă. Țineam cărticica în palmă și era gingașă cu petalele ei subțiri. Un fel de Degețică a cărților, copil roz și imaculat. În ea m-am apucat să desenez case și copaci și oameni.

Apoi au fost cărțile de colorat. Era acolo o lume de forme goale, de contururi, pe care trebuia să o umplu, să-i dau culoare. Dar eu, fără să-mi pese cum stăteau lucrurile în realitatea adevărată, îmi vedeam de treabă cu seriozitate: capete portocalii și corpuri verzi, copaci albaștri, flori negre, căței galbeni, case mov, fetițe roșii, băieți târcați.

Mai erau și cărțile acelea pline de labirinturi, de ațe și fire întortocheate care tăiau secțiuni de tot felul. Dacă aveai grijă să colorezi bucățile numerotate după indicațiile date, ajungeai să descoperi figuri, contururi, obiecte, scene, chiar povești.

Mă gândeam, printre altele, cum trebuie să arate balaurii și zmeii, că toată ziua bună-ziua era vorba despre ei. Îmi treceau pe dinaintea ochilor, mai întâi ca o fotografie mărită, apoi ca o hologramă în care pătrundeam încet, palatele de cleștar sau palatul de gheață din Andersen. Și gheața toată se topea la flăcările următoarei suite de imagini. Îmi închipuiam variante ale scenei în care Hänsel și Gretel o bagă pe vrăjitoare în cuptorul încins.

Abia învățasem să citesc și primele mele cărți n-au fost cele pentru copii. Nu vorbesc de cele obligatorii, pentru școală, cu tot felul de băieței răi care-și regretau faptele spre sfârșit și deveneau buni și tot soiul de fețițe model, îngrozitor de plictisitoare. Îmi luam din biblioteca alor mei volume alandala. Citeam numai fragmente. Îmi stârneau interesul unele pagini din cărțile științifice. Sensul cuvintelor îmi era clar doar pe jumătate, uneori nici atât. Găsisem plăcerea aruncării în lumea cărților ca în mare. Mă uitam la cuvinte ca la niște pești și încercam să le găseșc sensul după felul în care înotau alături de alte grupuri de cuvinte. Răsfoind o carte cu fotografii, am descoperit lumea mea veche în cuvinte noi. Cartea era o lume paralelă, mascată, cu o realitate deformată.

Lucrează!

Lectura și primele impresii

1. Ascultă lectura model și spune de ce momente din experiența ta îți amintește.
2. **Joc. Ștafeta.** Fiecare elev citește, pe rând, câte o comunicare a textului.

Răspunde!

Înțelegerea textului

1. Precizează cam ce vârstă are personajul când se petrec întâmplările povestite.
2. Găsește fragmentul în care se prezintă *cărticica de pudră*. Citește-l cu voce tare.
3. Unde găsește fetița prima cărticică?
4. Indică litera răspunsului corect.
Prima cărticică a fetiței este:
a. un caiet; **b.** o carte de basme; **c.** o pudrieră; **d.** un dicționar.
5. **Joc. Poveștile din poveste.** Lucrează în grup. Menționați basmele amintite în text. Câștigă cei care termină primii, scriind corect titlurile pe o foaie.
6. Care sunt cărțile citite de fetiță după ce a învățat să scrie?
7. **Joc. Piramida.** Lucrează în pereche. Ordonați întâmplările din textul dat, amestecate mai jos. Uniți-vă câte două perechi și verificați ordinea. Comunicați rezultatele grupei.
  - Desenează case, copaci, oameni pe filele pudrierii.
  - Fetița găsește o cărticică de pudră în poșeta mamei.
  - Când a învățat să citească, prefera cărțile științifice, cu fotografii.
  - Descoperă, apoi, cărțile de colorat.
  - După aceea, găsește cărțile cu desene ascunse.

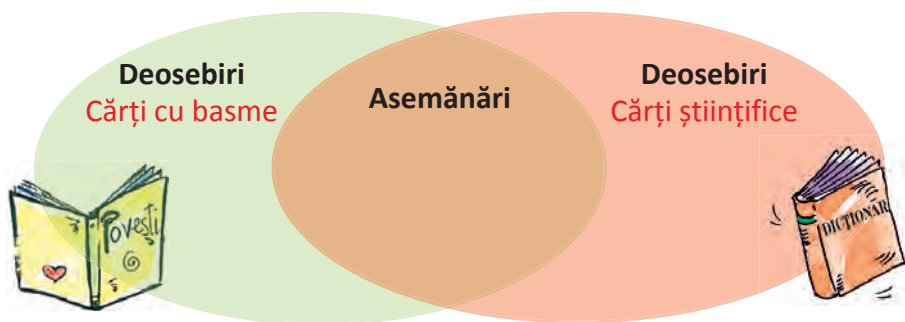
Lucrează!

Interpretarea textului

1. Indică litera răspunsului corect.
Momentul vieții în care povestește personajul este:
a. copilăria; **b.** maturitatea.
2. Explică de ce fetița îi aseamănă pe părinții ei citind cu niște reptile împăiate.
3. **Lucrează în pereche.** Indicați numărul alineatelor în care sunt prezentate cărțile de colorat. Formulați două comunicări prin care să arătați ce reprezintă acestea pentru fetiță.

4. **Proiect. Diagrama Venn.** Lucrează în grupă. Realizați un poster în care să prezentați asemănările și deosebirile dintre felul în care fetița pătrunde în cărțile de basme și în cele științifice. Un reprezentant al grupei prezintă în fața clasei produsul vostru.

5. Cum stabilește fetița sensul cuvintelor necunoscute? Amintește-ți cum trebuie să procedezi când nu știi sensul unui cuvânt.

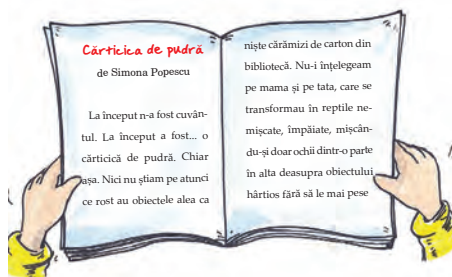

Descoperă!

Prin text

Autorul

1. Care este numele autoarei textului?
2. Unde este plasat numele autorului față de titlu?

Recapitulează!

Autorul este persoana care imaginează, alcătuiește și scrie o lucrare.

Numele autorului se plasează după titlu. În cazul citatelor, numele autorului se pune după fragmentul respectiv.

Cuvintele cu sens asemănător

1. Găsește un cuvânt cu același sens pentru următoarele cuvinte din primul alineat al textului dat: *poșetă, pagini, se rumenea, suavă, imaculat*.
2. Menționează un singur cuvânt cu același sens pentru cele subliniate în propozițiile de mai jos.
  - *Pătrundeam* în basme ca într-o hologramă.
  - *Mă aruncam* în cărțile științifice ca în mare.

Recapitulează!

Există cuvinte cu același sens sau cu sens asemănător. De exemplu: *volum, carte, tom*.

Punctele de suspensie

1. Indică semnul de punctuație din a doua propoziție din textul dat. Ce rol crezi că are?
2. Precizează ce indică semnul de la sfârșitul celei de a doua propoziții de mai jos.

Reține!

Punctele de suspensie indică o pauză mare în vorbire. La sfârșit de propoziție arată că vorbitorul consideră că restul este ușor de înțeles. În interiorul propoziției, evidențiază ceva surprinzător.

Lucrează!

După lectură

- De ce crezi că fetița consideră cartea o *lume paralelă, mascată, cu o realitate deformată*?
- Joc.** Descoperă numele locului unde sunt păstrate cărțile, punând în ordine literele scrise pe cărțile din teancul alăturat.
- Proiect. Colțul de lectură.** Faceți o vizită la biblioteca școlii și observați cum sunt aranjate cărțile și cum pot fi găsite. Amenajați apoi în clasă un colț de lectură. Așezați cărțile în ordinea alfabetică a numelor autorilor.
- Joc de rol.** Un coleg joacă rolul de bibliotecar. Ceilalți elevi îi solicită diferite cărți, precizând autorul și titlul cărții.
- Joc. Lucrează în pereche.** Grupați câte două cuvintele cu același sens din lista de mai jos. Câștigă cei care termină primii corect.
  - cândva ● citire ● foaie ● ciudat ● filă ● important ● curios
  - însemnat ● relatare ● lectură ● odată ● povestire
- Alege dintre următoarele cuvinte cu sens asemănător pe cel potrivit pentru a completa spațiile libere: *enorm, încăpător, mare, spațios*.
  - Biblioteca avea un raft... ● Teancul... de cărți ajungea până la tavan.
  - Camera era... ● Cartea... era așezată pe masă.
- Menționează un cuvânt cu același sens cu titlurile cărților de mai jos.

- Atelier de scriere. Drumul cărții.** Lucrează în grupă. Realizați un poster în care să prezentați prin text și imagine cum se realizează o carte. Vă puteți folosi de imaginile de mai jos și de cuvintele date.

autor

manuscris

editură

redactor

copertă

tipografie

cititor

librărie

Verificați-vă, după grila de mai jos, dacă ați procedat bine.

Ai folosit	Da	Nu
• toate cuvintele date		
• comunicări clare		
• imagini		

- Jurnal de lectură** – activitate de performanță. Citește *Prietenii lui Garfield* de Sultana Craia. Notează ce ți-a plăcut mai mult.